

پاسخنامه تشریحی

۸۱ - گزینه ۱ انتخاب ۳ نفر از ۱۲ نفر، مورد سؤال است و چون قرار است این سه نفر جهت مشارکت در سه مورد متمایز در امور مدرسه انتخاب شوند، پس ترتیب انتخاب آن‌ها اهمیت دارد. بنابراین از فرمول ترتیب استفاده می‌کنیم:

$$P(n, r) = \frac{n!}{(n-r)!} \Rightarrow P(12, 3) = \frac{12!}{(12-3)!} = \frac{12!}{9!} = \frac{12 \times 11 \times 10 \times 9!}{9!} = 1320$$

۸۲ - گزینه ۳

$$\begin{array}{ccc} \text{یا} & & \text{یا} \\ \uparrow & & \uparrow \\ 3 & + & 5 & + & 3 & = & 11 \\ \downarrow & & \downarrow & & \downarrow \\ \text{سه مداد} & & \text{پنج خودکار} & & \text{سه روان نویس} \end{array}$$

۸۳ - گزینه ۴ چون گفته شده زوج، تنها ۳ حالت برای یکان عدد داریم و بقیه جایگاه‌ها دارای ۶ حالت هستند چون ارقام داده شده ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶ است. پس:

$$6 \times 6 \times 6 \times 3 = 216 \times 3 = 648$$

۸۴ - گزینه ۳ ارقام فرد متمایز ۱، ۳، ۵، ۷، ۹، یعنی ۵ تا می‌باشد حال در عدد سه رقمی می‌خواهیم ۳ رقم انتخاب کنیم و ترتیب مهم می‌باشد پس جواب $P(5, 3)$ می‌باشد.

$$P(5, 3) = 5 \times 4 \times 3 = 60$$

۸۵ - گزینه ۳

$$(0! + 1! + 2! + 3!) \times 0!$$

$$= (1 + 1 + 2 \times 1 + 3 \times 2 \times 1) \times 1 = (1 + 1 + 2 + 6) \times 1 = 10$$

۸۶ - گزینه ۱

$$\text{تعداد انتخاب‌ها} = \binom{3}{1} \times \binom{2}{2} = 3 \times 1 = 3$$

۸۷ - گزینه ۱ کلمه «متنا» دارای حروف ۴ حرف «م، ن، ت، ا» می‌باشد.

$$\text{تعداد کلمات سه حرفی} = \boxed{4} \times \boxed{3} \times \boxed{2} = 24$$

۸۸ - گزینه ۲

$$5! = 20 \times x \times 2 \times 1$$

$$\Rightarrow \cancel{5} \times \cancel{4} \times 3 \times 2 \times 1 = 20 \times x \times 2 \times 1$$

$$\Rightarrow 20 \times 3 \times 2 \times 1 = 20 \times x \times 2 \times 1 \Rightarrow x = 3$$

۸۹ - گزینه ۳

$$\begin{aligned} \frac{5!}{4!} &= \frac{5 \times \cancel{4!}}{\cancel{4!}} = 5, & \frac{4!}{3!} &= \frac{4 \times \cancel{3!}}{\cancel{3!}} = 4 \\ \frac{3!}{2!} &= \frac{3 \times \cancel{2!}}{\cancel{2!}} = 3, & \frac{2!}{1!} &= \frac{2 \times \cancel{1!}}{\cancel{1!}} = 2, & \frac{1!}{0!} &= \frac{1}{1} = 1 \\ \left(\frac{5!}{4!}\right) + \left(\frac{4!}{3!}\right) + \dots + \left(\frac{1!}{0!}\right) &= 5 + 4 + 3 + 2 + 1 = 15 \end{aligned}$$

۹۰ - گزینه ۲

$$\text{یک تجربی و یک انسانی} = \binom{7}{1} \times \binom{5}{1} = 7 \times 5 = 35$$

پاسخنامه تشریحی

۹۱ - گزینه ۱

$$x^2 + 5x = 0 \rightarrow x(x + 5) = 0 \rightarrow \begin{cases} x = 0 \\ x + 5 = 0 \rightarrow x = -5 \end{cases}$$

۹۲ - گزینه ۲ به روش تجزیه معادله را حل می‌کنیم:

$$3(x^2 + x - 6) = 0 \rightarrow 3(x + 3)(x - 2) = 0 \rightarrow \begin{cases} x = 2 \text{ ریشه بزرگتر} \\ x = -3 \end{cases}$$

۹۳ - گزینه ۴ برای حل مسأله ابتدا همه جملات را به سمت چپ معادله منتقل می‌کنیم، سپس آن‌ها را ساده می‌کنیم:

$$7x^2 + 6x + 4 = 3x^2 + 6x + 5 \rightarrow 7x^2 + \cancel{6x} + 4 - 3x^2 - \cancel{6x} - 5 = 0$$

$$4x^2 - 1 = 0 \rightarrow 4x^2 = 1 \rightarrow x^2 = \frac{1}{4} \rightarrow x = \pm \frac{1}{2}$$

۹۴ - گزینه ۲ با توجه به دستور Δ در راهنمایی ۱ معادله را حل می‌کنیم:

$$\begin{cases} 3x^2 - 4x + 1 = 0 \\ ax^2 + bx + c = 0 \end{cases} \xrightarrow[c=1]{a=3, b=-4} \Delta = b^2 - 4ac \rightarrow \Delta = (-4)^2 - (4 \times 3 \times 1) = 4 > 0$$

$$x_1 = \frac{-b + \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{-(-4) + \sqrt{4}}{2 \times 3} = \frac{4 + 2}{6} = \frac{6}{6} = 1 \checkmark \text{ ریشه بزرگتر}$$

$$x_2 = \frac{-b - \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{-(-4) - \sqrt{4}}{2 \times 3} = \frac{4 - 2}{6} = \frac{2}{6} = \frac{1}{3}$$

۹۵ - گزینه ۴

$$x(6x + 5) = 4 \rightarrow 6x^2 + 5x - 4 = 0$$

معادله درجه دوم حاصل را از روش Δ حل می‌کنیم:

$$\Delta = b^2 - 4ac = 5^2 - 4(6)(-4) = 25 + 96 = 121$$

$$\rightarrow \begin{cases} x_1 = \frac{-b - \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{-5 - \sqrt{121}}{2 \times 6} = \frac{-5 - 11}{12} = \frac{-16}{12} = \frac{-4}{3} \\ x_2 = \frac{-b + \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{-5 + \sqrt{121}}{2 \times 6} = \frac{-5 + 11}{12} = \frac{6}{12} = \frac{1}{2} \end{cases}$$

پس جواب کوچک‌تر معادله $x = -\frac{4}{3}$ است.

۹۶ - گزینه ۱ معادله را مرتب می‌کنیم:

$$x^2 - x - 6 = 0$$

$$\Rightarrow (x - 3)(x + 2) = 0 \rightarrow \begin{cases} x - 3 = 0 \rightarrow x = 3 \\ x + 2 = 0 \rightarrow x = -2 \end{cases}$$

۹۷ - گزینه ۱ $x = 2$ جواب معادله است، پس در معادله $ax = 4x + 8 - 2a$ صدق می‌کند، داریم:

$$a \times 2 = 4 \times 2 + 8 - 2a \Rightarrow 4a = 16 \Rightarrow a = 4$$

۹۸ - گزینه ۱ به جای x ‌های معادله ۲ قرار می‌دهیم و مقدار b را از معادله پیدا می‌کنیم.

$$\begin{matrix} x=2 \\ \rightarrow \end{matrix} (2)^2 + (4 + b)(2) - b - 12 = 0 \rightarrow 4 + 8 + 2b - b - 12 = 0 \rightarrow 12 + b - 12 = 0 \rightarrow b = 0$$

۹۹ - گزینه ۲ عدد مورد نظر را x فرض می‌کنیم \leftarrow و به زبان ریاضی اطلاعات مسئله را وارد می‌کنیم.

x^2 : مربع عدد

$$3x \rightarrow x^2 = 3x + 5 \rightarrow x^2 - 3x - 5 = 0$$

بعلاوه پنج: $+5$

۱۰۰ - گزینه ۱ مقدار $x = 2$ را در معادله جایگزین می‌کنیم.

$$k(2)^2 + (k - 1)2 = 0 \rightarrow 4k + 2k - 2 = 0 \rightarrow 6k = 2 \rightarrow k = \frac{2}{6} = \frac{1}{3}$$

پاسخنامه تشریحی

۱۰۱ - گزینه ۱ خدمات به معنی تولید محصولاتی است که محسوس و ملموس نیستند و به عبارت امروزی جزء محصولات نرم به شمار می‌روند.

۱۰۲ - گزینه ۳ انسان به دنبال احساس نیاز تصمیم می‌گیرد که آن نیاز را برطرف سازد و بعد از رفع نیاز، احساس رضایت می‌کند.

انسان موجودی کمال‌جو است و به همین دلیل با برآورده شدن پاره‌ای از نیازهایش، احساس بی‌نیازی به او دست نمی‌دهد؛ بلکه نیازهای تازه‌ای در او شکل می‌گیرد. اگر انسان در نیازهای مادی و حیوانی خود متوقف شود، کمال‌جویی به نوعی سیری‌ناپذیری تبدیل می‌شود.

اگر انسان در رفع نیازهای طبیعی خود مراتب نیازها را به خوبی طی نکند (در یک مرتبه متوقف بماند)،

به خلق نیازهای کاذب برای خود اقدام می‌کند. پیگیری و زیاده‌روی در رفع نیازهای کاذب موجب توقف و یا انحطاط انسان می‌شود.

ب) شیب منحنی عرضه نشان‌دهنده‌ی درجه‌ی حساسیت تولیدکننده نسبت به قیمت است.

اگر شیب منحنی عرضه تولیدکننده‌ی بیشتر باشد، کشش قیمتی عرضه «پایین» است.

۱۰۳ - گزینه ۲ الف) در وضعیت مازاد تقاضا (کمبود عرضه) گروهی از مصرف‌کنندگان به خرید کالای مورد نیاز خود موفق نخواهند شد. این گروه برای خرید کالا حاضرند مبلغ بیشتری بپردازند و این امر سبب افزایش قیمت کالا می‌شود. در وضعیت مازاد عرضه (کمبود تقاضا)، چون گروهی از تولیدکنندگان موفق نمی‌شوند کالایشان را بفروشند، حاضر خواهند بود آن را با قیمتی کمتر به فروش برسانند؛ در نتیجه، قیمت کم می‌شود.

ب) هنگامی که مازاد عرضه (کمبود تقاضا) در بازار وجود دارد، باید تقاضا افزایش یابد یا عرضه کاهش یابد تا بازار به حالت تعادل برسد. هنگامی که مازاد تقاضا (کمبود عرضه) در بازار وجود دارد، باید تقاضا کاهش یابد یا عرضه افزایش یابد تا بازار به حالت تعادل برسد.

دقت کنید که افزایش یا کاهش قیمت، رفتار اقتصادی محسوب نمی‌شود؛ بلکه رفتار اقتصادی به عکس‌العمل تولیدکننده و مصرف‌کننده نسبت به تغییرات وضعیت اقتصادی گفته می‌شود.

ج) در قیمت‌های کمتر از قیمت تعادلی، بازار با وضعیت کمبود عرضه (مازاد تقاضا) مواجه می‌شود. پس گزینه‌ی پاسخ درست است که میزان تقاضای آن بزرگتر از میزان عرضه باشد. (گزینه‌های «ا» و «د»)

د) انحصارگر غیرقانونی معمولاً با افزایش قیمت خود به مشتریان و رفاه جامعه ضرر می‌زند. بنابراین دولت باید مانع شکل‌گیری آن و تبانی برخی از تولیدکنندگان شود. اما انحصار طبیعی و قانونی مشروط به مواظبت و مقررات‌گذاری صحیح دولت می‌تواند برای مصرف‌کننده سودمند باشد.

ه) شرکت پخش و پالایش فرآورده‌های نفتی از یک سو تنها خریدار و از سوی دیگر تنها فروشنده‌ی محصولات نفتی است. بنابراین بازار آن انحصاری در خرید و فروش است.

- در کشور ما شرکت توانیر به دلایل طبیعی و شرکت‌های خودروبی به دلایل قانونی، انحصارگر در فروش کالای خود به شمار می‌روند.

- خریداران عمده‌ی کالاها و خدمات (مثل خریدهای دولتی) مناقصه برگزار می‌کنند.

۱۰۴ - گزینه ۴ زمین را افراد در اختیار می‌گیرند تا در آن کشاورزی کنند و یا از معادن آن بهره‌برداری کنند، در مقابل به صاحب زمین که ممکن است یک شخص خاص یا دولت به‌عنوان نماینده‌ی کل جامعه باشد (اجاره) تعلق می‌گیرد.

۱۰۵ - گزینه ۴ منابع و امکانات طبیعی منبع رفع نیازهای انسان است.

۱۰۶ - گزینه ۱

۱۰۷ - گزینه ۲

۱۰۸ - گزینه ۲ الف) نادرست است. کمک به رونق روابط اقتصادی بین کشورهای، از وظایف سازمان‌های اقتصادی بین‌المللی و جهانی و منطقه‌ای در عرصه‌ی اقتصاد محسوب می‌شود.

ب) نادرست است. با کمک این سازمان‌ها روابط اقتصادی بین کشورهای بیشتر رونق می‌گیرد و حقوق همه‌ی طرف‌های درگیر در تجارت جهانی حفظ می‌شود.

پ) نادرست است. برای اقتصاددانان مهم است چه در عرصه‌ی داخلی و چه در عرصه‌ی خارجی، توانایی و قابلیت‌های بازیگران به خوبی رشد کرده؛ تقسیم کار درست و تعامل، همکاری و هم‌افزایی بیشتر بین آن‌ها شکل گرفته باشد و فعالیت‌های یکدیگر را خنثی نکنند؛ بدین ترتیب مثل یک گروه موفق عمل می‌کنند.

ت) صحیح است.

ث) صحیح است.

۱۰۹ - گزینه ۳ الف) عامل سرمایه، کالاهای سرمایه‌ای‌اند که در طول زمان بادوام بوده و خدمات حاصل از آن‌ها در جریان تولید مورد استفاده قرار می‌گیرد. انسان برای بهره‌برداری از منابع طبیعی به ابزار و تجهیزات نیازمند است. این ابزار و تجهیزات در واقع حاصل کار گذشته‌ی انسان است.

ب) فعالیت دو گروه تولیدکنندگانی که محصولاتشان به صورت مستقیم و غیرمستقیم به مصرف می‌رسد، به نوعی مکمل هم هست.

ج) تولیدکنندگان برای تولید محصولات خود، اعم کالاها یا خدمات مختلف، به ناچار باید مقداری پول هزینه کنند. آن‌ها باید محلی را به‌عنوان کارگاه، مغازه یا دفتر کار خریداری و اجاره کنند، ماشین‌آلات و مواد و لوازم مورد نیاز دیگر و نیز مقداری مواد اولیه بخرند و تعدادی کارگر و کارمند را نیز به استخدام خود درآورند. مبالغی را که تولیدکنندگان برای تولید صرف می‌کنند، هزینه‌های تولید می‌نامند.

د) تولیدکنندگان از سرمایه برای فعالیت تولیدی خود استفاده می‌کنند و قیمت سرمایه (سود) را نیز به صاحبان آن می‌پردازند؛ زیرا صاحب سرمایه در مقابل در اختیار قرار دادن سرمایه خود، توقع دارد در عایدی مؤسسه‌ی تولیدی شریک شود.

۱۱۰ - گزینه ۳ درباره‌ی منابع و امکانات موجود در اختیار انسان باید به دو نکته توجه داشت. اولاً منابع و امکانات در دسترس انسان محدود است. ثانیاً آنکه اگر مشکل کمبود منابع نداشته باشیم و داشته‌های بشر نامحدود باشد، انسان در بهره‌برداری از این منابع محدودیت دارد. این دو محدودیت وضعیتی را ایجاد می‌کند که اقتصاددانان به آن «کمیابی» می‌گویند.

پاسخنامه تشریحی

- ۱۱۱ - گزینه ۳ در سه گزینه دیگر کلماتی دیده می‌شود که نشان از زبان ساده مردم کوچه و بازاری دارد. کلماتی مانند «هاف‌هافو، بلا شدن یا لوند شدن، اما زبان بیت گزینه ۳، زبان سنتی گذشته است.
- ۱۱۲ - گزینه ۲ یکی از ویژگی‌های شعر عارف قزوینی این است که از واژه‌ها و اصطلاحات موسیقی استفاده می‌کند. ارغنون، نام سازی است و آمدنش در بیت نشانه‌ای است که شاعر را به ما معرفی می‌کند.
- ۱۱۳ - گزینه ۱ فرخی یزدی تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدی بود. آشنایی با سعدی طبع فرخی را شکوفا ساخت.
- ۱۱۴ - گزینه ۳ دهخدا در رواج نثر ساده و عامیانه که بعدها در داستان‌های محمدعلی جمال‌زاده و صادق هدایت به کار رفت، نقش مؤثری داشت.
- ۱۱۵ - گزینه ۲ عوامل زیر در بیداری جامعه مؤثر بودند:
- ۱- تأثیر جنگ‌های نافرجام ایران و روس ۲- توجه مردم به واقعیت‌ها و امکانات فنی دنیای جدید
 - ۳- کوشش‌های عباس میرزا، ولیعهد فتحعلی‌شاه، در روی آوردن به دانش و فنون نوین
 - ۴- اعزام دانشجویان ایرانی به خارج از کشور برای تحصیل
 - ۵- رواج صنعت چاپ و روزنامه‌نویسی و ترجمه و نشر کتاب‌های غربی
 - ۶- تأسیس مدرسه دارالفنون به فرمان امیرکبیر و آموزش دانش‌های نوین در آن
- ۱۱۶ - گزینه ۲ ادیب‌الممالک فراهانی در قمیده بیشتر از قالب‌های دیگر طبع آزمایی کرده و مضامین وطنی، سیاسی و اجتماعی در شعرش آشکارتر است. بیت زیر از سروده‌های اوست.
- جنگ ننگ است در شریعت من
جز پی پاس دین و حفظ وطن
- ۱۱۷ - گزینه ۳ از اواسط دوره قاجار اندک‌اندک مباحثی در مورد علل شکست و عقب‌افتادگی ایران در جامعه مطرح شد و همراه با آن شعر دوره بازگشت نیز با انتقاد روبه‌رو شد.
- ۱۱۸ - گزینه ۴ نادرستی‌هایی که در سایر گزینه‌ها دیده می‌شود:
- گزینه ۱: «مجله بهار نشریه‌ای ادبی محسوب می‌شد که به وسیله میرزا یوسف خان اعتصامی آشتیانی منتشر شد.
- گزینه ۲: در عصر مشروطه بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان‌های تاریخی بود.
- گزینه ۳: رمان «شمس‌الدین و قمر» را میرزا حسن خان بدیع نوشته است.
- ۱۱۹ - گزینه ۳ - «منشآت» مهم‌ترین اثر قائم مقام فراهانی است.
- «سرگذشت حاجی بابای اصفهانی» اثر جیمز موریه است که میرزا حبیب اصفهانی آن را ترجمه کرده است.
- «شمس و صغرا» نام رمانی از محمد باقر میرزا خسروی است.
- «تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران» اثر محمد تقی بهار است.
- ۱۲۰ - گزینه ۱ در دوره بیداری شعرای یا آزادی‌خواه و گروهی از روشنفکران به نقد شرایط موجود پرداختند که با مخالفت دولت همراه بود. افرادی مثل ملک‌الشعراى بهار، نسیم شمال، میرزا فتحعلی آخوندزاده، عبدالرحیم طالبوف و میرزا آقاخان کرمانی از آن دسته بودند.

پاسخنامه تشریحی

- ۱۲۱ - گزینه ۳ «قابوس‌نامه» مربوط به سبک غزنوی و سلجوقی است.
- ۱۲۲ - گزینه ۴ عنصری، فرخی و منوچهری از شاعران دربار غزنوی بوده‌اند.
- ۱۲۳ - گزینه ۱ قرن چهارم، دوران غلبه، رواج، حفظ و ارائه آداب و رسوم ملی بود.
- ۱۲۴ - گزینه ۱ این کتاب در سال ۳۴۶ قمری نوشته شده، نویسنده مشخصی ندارد و جمعی از دانشوران خراسان آن را تألیف کرده‌اند. موضوع این کتاب تاریخ گذشته ایران است. در میان گزینه‌های ذکر شده تنها گزینه ۱ شامل اطلاعات درستی درباره این کتاب است.
- ۱۲۵ - گزینه ۴ سجع میان واژه‌های «آشتی» و «کریمی» مطرف است ولی در سایر گزینه‌ها سجع متوازی وجود دارد.
- گزینه ۱: «طرب - عجب»
گزینه ۲: «می‌زاید - می‌آید»
گزینه ۳: «می‌اندوخت - می‌آموخت»
- ۱۲۶ - گزینه ۱ داشتن لب خندان کنایه از شاد و سرحال / گل، لب خندان دارد: تشخیص و استعاره / گلشن و گل: تناسب (مراعات نظیر) / خاطر مانند توکل: تشبیه
- ۱۲۷ - گزینه ۲ گرفته، نهاده ← سجع متوازی
سربرداشته، برداشته ← سجع مطرف
خونخوار، خوار ← سجع مطرف
- ۱۲۸ - گزینه ۳ شاعر وزن و آهنگی متناسب با فضای غم و اندوه انتخاب کرده است.
- ۱۲۹ - گزینه ۲ مفعول: قسه: ۵ واج: / ق / / ص / / ص / / /
مسند: خاموش: ۵ واج: / خ / / م / / و / ش /
- ۱۳۰ - گزینه ۳ برای تشخیص تعداد «مصوت» یک واژه یا عبارت آن را بخش می‌کنیم. تعداد بخش‌ها برابر است با تعداد مصوت‌ها «کاشانه» ۳ هجا دارد پس ۳ مصوت دارد.

پاسخنامه تشریحی

۱۳۱ - گزینه ۱ اولین روزنامه در تهران را میرزا صالح شیرازی با عنوان کاغذ اخبار منتشر کرد. چند سال بعد امیرکبیر روزنامه وقایع اتفاقیه را منتشر کرد که بعداً به روزنامه دولت علیه ایران تغییر نام داد.

۱۳۲ - گزینه ۱ میرزا آقاخان کرمانی معتقد بود که مورخان جدید اروپایی با بررسی سیر حوادث و مطالعه علل و نتایج رویدادها به قوانینی دست یافته‌اند که آن را حکمت تاریخی می‌نامند.

۱۳۳ - گزینه ۳ یکی از پیشگامان انتقاد به تملق و متکلف نویسی، خاوری شیرازی مورخ مشهور زمان فتحعلی شاه و نویسنده تاریخ ذوالقرنین است. او به حقیقت‌نویسی و مختصر نویسی علاقه نشان داد و تملق‌گویی را نکوهش کرد.

۱۳۴ - گزینه ۳ در ژوئیه ۱۷۷۶ م، اعلامیه استقلال ایالات متحده از سوی مستعمره‌نشینان که برای کسب استقلال با انگلستان می‌جنگیدند، صادر شد.

۱۳۵ - گزینه ۲ این تصویر سلطان سلیم سوم را به‌هنگام به‌حضور پذیرفتن مقام‌های امپراتوری در کاخ توپ‌کاپی استانبول نشان می‌دهد.

۱۳۶ - گزینه ۴ احمد میرزا در مکتب شیراز نقاشی نمی‌کشیده است.

۱۳۷ - گزینه ۳ افغان‌ها به دلیل ناتوانی در تسلط بر تمام قلمرو صفوی و ناآشنایی با اصول کشورداری، نتوانستند حاکمیت مقتدری تشکیل دهند.

۱۳۸ - گزینه ۴ الف) نشریه برای تمدن غرب بود.

ب) اولین روزنامه توسط میرزا صالح شیرازی به نام کاغذ اخبار منتشر شد.

ج) صحیح

د) صحیح

۱۳۹ - گزینه ۱ محمدحسن خان اعتمادالسلطنه در یکی از آثارش به نام صدرالتواریخ، امیرکبیر را ستایش می‌کند.

۱۴۰ - گزینه ۳ گسترش کشفیات باستان‌شناسی در ایران، منابع نوینی را پیش روی مورخان قرار داد و زمینه تحولی عمیق و اساسی را در تاریخ‌نگاری ایران فراهم آورد.

پاسخنامه تشریحی

- ۱۴۱ - گزینه ۱ کشف آتش مربوط به دوران پارینه‌سنگی است.
- ۱۴۲ - گزینه ۴ ویژگی‌های رویدادهای تاریخی عبارتند از: دور از دسترس و غیرقابل مشاهده بودن، تکرارناپذیری و غیرقابل تجربه مجدد بودن، مجزا و مستقل نبودن و برخورداری از رابطه علت و معلولی.
- ۱۴۳ - گزینه ۳ افروختن آتش و به کارگیری آن در دوره پارینه سنگی به وقوع پیوست و ابداع خط و نگارش از وقایع دوران مفرغ است.
- ۱۴۴ - گزینه ۴ مردمان سومر معتقد بودند که اگر در خدمت به خدایان خود کوتاهی کنند، خدایان با فروفرستادن سیل و طوفان و یا خشکسالی آن‌ها را تنبیه خواهند کرد.
- ۱۴۵ - گزینه ۲ عبارت مزبور مربوط به ثبت حوادث و رویدادها (از جمله معانی تاریخ) می‌باشد.
- ۱۴۶ - گزینه ۱ در پژوهش‌های تاریخی از یافته‌های علم باستان‌شناسی بهره برده می‌شود.
- ۱۴۷ - گزینه ۲ مدتی پس از زندگی شهرنشینی سومریان، تمدن مصر نیز شروع به جوانه زدن کرد.
- ۱۴۸ - گزینه ۱ افروختن آتش و به کارگرفتن آن‌ها یکی از اتفاقات مهم دوران پیش از تاریخ است.
- ۱۴۹ - گزینه ۴ برخی از مورخان درباره پیش از ظهور تاریخ‌نگاری نوین، به اسناد و مدارک دولتی دسترسی داشتند و می‌توانستند از آن‌ها برای ثبت و نگارش رویدادها استفاده کنند.
- ۱۵۰ - گزینه ۲ ساخت ظروف و استفاده از مس به روش چکش کاری ← نوسنگی
ساخت ابزارهای سنگی تیغه‌دار ← پارینه سنگی
گسترش صید آبزیان ← فراپارینه سنگی (میان‌سنگی)

پاسخنامه تشریحی

۱۵۱ - گزینه ۱ در نمودار سلسله مراتب سکونتگاه‌ها، رابطه بین جمعیت و تنوع خدمات مستقیم است.

۱۵۲ - گزینه ۲ با سرمایه‌گذاری و خرید زمین‌های کشاورزی توسط شهرنشینان به منظور ایجاد کشت تجاری، روستانشینی کاهش یافت.

۱۵۳ - گزینه ۲ الف) صحیح

ب) در امتداد مسیرهای ارتباطی و حمل‌ونقل زنجیره‌ای از مادرشهرها یا کلان‌شهرها پدید می‌آیند که به آن‌ها مگالاپلیس می‌گویند و شکل آن‌ها خطی، کریدوری، خوشه‌ای یا کهکشانی است.
ج) صحیح

د) مادرشهر همان متروپل است درحالی که باید می‌گفت مگالاپلیس شکل می‌گیرد.

۱۵۴ - گزینه ۳ با حرکت به سوی بالای هرم، جمعیت سکونت‌گاه‌ها بیشتر می‌شود. در پایین هرم سکونت‌گاه‌ها، خدماتی که ارائه می‌شود کمتر است.

۱۵۵ - گزینه ۱ پس از انقلاب اسلامی، علاوه بر تهران هفت شهر با بیش از یک میلیون نفر جمعیت به کلان‌شهر تبدیل شدند. به علاوه، رشد شهرهای بزرگ و کوچک و شهرک‌های اقماری در اطراف تهران، آن را به یک منطقه کلان‌شهری بزرگ تبدیل کرد.

۱۵۶ - گزینه ۴ مگالاپلیس ژاپن (توکیو - یوکوهاما) نمونه‌ای از اولین مگالاپلیس‌های جهان است.

۱۵۷ - گزینه ۱ برای حداقل میزان جمعیت مادرشهرها ارقام مختلفی را ذکر کرده‌اند؛ اما در این مورد توافقی وجود ندارد.

۱۵۸ - گزینه ۳ متروپل بزرگترین و مهم‌ترین شهر یک ناحیه، استان یا یک کشور است که ممکن است به عنوان پایتخت یا مرکز حکومتی، تجاری و... در حال فعالیت باشد.

۱۵۹ - گزینه ۳ امروزه تعداد شهرهای میلیونی به ۲۸ شهر رسیده است.

۱۶۰ - گزینه ۱ برخی از تغییرات پیرامونی مانند رویدادهای سیاسی یا تغییرات آب و هوایی ممکن است موجب از دست رفتن موقعیت و اعتبار یک شهر یا انتقال آن به مکانی دیگر شود.

پاسخنامه تشریحی

- ۱۶۱ - گزینه ۱ موقعیت نسبی محل قرارگیری هر مکان نسبت به پدیده‌های طبیعی یا انسانی پیرامون خود است. در بین گزینه‌ها، عبارت گزینه ۱، بیانگر موقعیت نسبی‌اند.
- ۱۶۲ - گزینه ۱ پاسخ اولیه و پیشنهادی پژوهشگر به مسئله مورد پژوهش را فرضیه می‌نامند. در عبارت صورت سؤال، یک مسئله مطرح شده است که عبارت گزینه ۱ یک به عنوان یک فرضیه، پاسخ پیشنهادی را برای آن مطرح می‌کند. پژوهشگر در مراحل پژوهش خود به اثبات درستی فرضیه می‌پردازد.
- ۱۶۳ - گزینه ۲ بررسی عبارت نادرست:
عبارت (ب): پس از جمع‌آوری و استخراج و طبقه‌بندی اطلاعات، مرحله پردازش آغاز می‌شود.
- ۱۶۴ - گزینه ۴ مطالعه پدیده‌ها در علم جغرافیا همه‌جانبه است و دید ترکیبی به جغرافی‌دان کمک می‌کند تا به‌طور همه‌جانبه و جامع، پدیده‌ها را مورد مطالعه قرار دهد زیرا اجزا و عوامل محیط جغرافیایی در ارتباط با یکدیگر عمل می‌کنند.
- ۱۶۵ - گزینه ۲ یکی دیگر از مرزهایی که امکان دسترسی به سایر کشورهای جهان را امکان‌پذیر می‌سازد، راه‌های هوایی است. تعدادی از کشورها به علت مجاورت با دریا و دریاچه‌ها، امکان دسترسی به خطوط دریایی را دارند. راه‌های آبی، امکان روابط بازرگانی بیشتری را فراهم می‌کند.
- ۱۶۶ - گزینه ۱ گستردگی کشور ما در عرض‌های جغرافیایی به تنوع آب‌وهوا در کشور منجر شده است.
این تنوع آب‌وهوایی در نوع ۱- محیط زیست ۲- و در نهایت پیشرفت کشور ما مؤثر است.
- ۱۶۷ - گزینه ۱ منطقه خلیج فارس، ارزش فرهنگی و سیاسی دارد، زیرا این منطقه در مرکز و قلب ناحیه جغرافیایی و سیاسی جهان اسلام قرار دارد.
- ۱۶۸ - گزینه ۲ محل قرارگیری هر مکان، نسبت به پدیده‌های طبیعی یا انسانی پیرامون خود، موقعیت نسبی آن مکان است. منظور از موقعیت نسبی هر کشور، محل قرارگیری آن نسبت به سایر کشورها، دریاها، تنگه‌ها، کانال‌ها، منابع اقتصادی و ... است.
- ۱۶۹ - گزینه ۱ سؤال «چطور» به بررسی سیر تکوین و تحول پدیده می‌پردازد.
مراحل پژوهش در علم جغرافیا پنج گام دارد.
- ۱۷۰ - گزینه ۴ تدوین فرضیه دومین مرحله از یک پژوهش جغرافیایی است.

پاسخنامه تشریحی

- ۱۷۱ - گزینه ۱ - دانش عمومی لازمه برپا ماندن جهان اجتماعی است.
- هنگامی که در یک جمع ناآشنا قرار می‌گیریم، اهمیت دانش عمومی برای ما عیان می‌شود.
- ۱۷۲ - گزینه ۳ جای پدیده‌ها را قواعد اجتماعی تعیین می‌کند.
نظم اجتماعی پیش‌بینی رفتار دیگران و همکاری با آن‌ها را امکان‌پذیر می‌نماید.
- ۱۷۳ - گزینه ۳ جامعه‌شناسان برای پاسخ به این پرسش‌ها، از ساختار اجتماعی سخن می‌گویند.
- ۱۷۴ - گزینه ۳ - در اوایل قرن بیستم میلادی عده‌ای در جهان غرب پیدا شدند که به جای موضوع بر روش علوم تأکید می‌کردند. آن‌ها روش تجربی را تنها روش کسب علم دانستند و گفتند که همه علوم باید از یک روش یعنی روش تجربی استفاده کنند.
- در دیدگاه سوم نسبت به ارتباط دانش علمی و عمومی، دانش علمی به دانش تجربی محدود نمی‌شود؛ بلکه دانش‌های فراتجربی مانند دانش‌های عقلانی و وحیانی را نیز شامل می‌شود که هر کدام ملاک سنجش و اعتباریابی خاص خود را دارد. دانش عمومی نیز دانش غیرموتق و نامعتبر نیست؛ بلکه کم‌وبیش در آن دانش‌های حقیقی و صحیح نیز وجود دارد. دانش علمی به دلیل امکان اعتباریابی، نسبت به دانش عمومی از اعتبار بیش‌تری برخوردار است. دانش علمی ضمن ریشه داشتن در دانش عمومی، امکان انتقاد از دانش عمومی و تصحیح آن را دارد. دانش عمومی و دانش علمی با یکدیگر رابطه متقابل دارند، بر یکدیگر اثر گذاشته و از هم اثر می‌پذیرند و به مرور متناسب می‌شوند. از این رو هر دانش علمی با هر دانش عمومی سازگار نیست.
- اگر دانش عمومی نباشد، زندگی اجتماعی ما مختل می‌شود و جهان اجتماعی فرو می‌پاشد. این دانش را انسان‌ها در طول زندگی خود به دست می‌آورند. یعنی این دانش، حاصل از زندگی است. ما انسان‌ها با تولد و ورود به جهان اجتماعی، با دیگرانی که در همان جهان اجتماعی زندگی می‌کنند، در مجموعه‌ای از آگاهی‌ها و دانش‌ها سهیم و شریک می‌شویم.
- ۱۷۵ - گزینه ۴ اگر میان دانش علمی و عمومی تعارضی اتفاق بیفتد؛ در آن صورت ارتباط دو سویه و رو به رشد دانش عمومی و دانش علمی گسسته می‌شود.
- ۱۷۶ - گزینه ۱ کنش وابسته به آگاهی آدمی است و بدون آگاهی انجام نمی‌شود.
هیچ‌یک از کنش‌های اجتماعی ما بدون آگاهی و دانش انجام نمی‌شود.
جهان اجتماعی دانش زندگی یا همان دانش عمومی را در اختیار ما قرار می‌دهد.
- ۱۷۷ - گزینه ۱ موفقیت بی‌سابقه علوم طبیعی یکی از علل علاقه جامعه‌شناسان در نزدیک شدن هرچه بیشتر به علوم طبیعی بود.
- ۱۷۸ - گزینه ۳ «پدیده - پدیده - عمومی - علمی»
زبان یک پدیده اجتماعی است. ما درباره این پدیده، هم دانش عمومی و هم دانش علمی داریم.
- ۱۷۹ - گزینه ۲ آشنابازی ← آشنازدایی (گزینه ۲)
- ۱۸۰ - گزینه ۳ دانش علمی با تلاش برای حل مسائل و مشکلات زندگی، شکل می‌گیرد و پیشرفت می‌کند؛ یعنی هر وقت در یک جامعه مسئله خاصی مطرح می‌شود، زمینه برای پیدایش و رشد دانش علمی درباره آن نیز فراهم می‌گردد.
- جهان اجتماعی (یعنی جامعه و فرهنگی که در آن زندگی می‌کنیم) دانش لازم برای زندگی یا (همان دانش عمومی) را در اختیار ما قرار می‌دهد.
- جهان متجدد براساس هویت دنیوی خود فقط علم تجربی را دانش علمی می‌داند و علوم عقلانی و وحیانی را علم محسوب نمی‌کند. اگر چنین رویکردی (به جوامع دیگر که علاوه بر علوم تجربی، علوم عقلانی و وحیانی را نیز معتبر می‌دانند) سرایت کند، در ذخیره دانشی آن جوامع تعارضاتی پدید می‌آورد. در چنین شرایطی، ارتباط دوسویه دانش عمومی و دانش علمی قطع می‌شود، دانش علمی از رشد و رونق لازم باز می‌ماند و دغدغه و توان لازم برای حل مسائل و مشکلات دانش عمومی را از دست می‌دهد.

پاسخنامه تشریحی

۱۸۱ - گزینه ۴ به استخدام درآمدن مریم پیامد ارادی وابسته به اراده دیگری است پس کنش محسوب می‌شود و نیاز هست که یک کنشگر آن را اراده کند.

۱۸۲ - گزینه ۲ مشکلات گوارشی، بارانی شدن هوا و تپش قلب هر سه از فعالیت‌هایی هستند که وابسته به آگاهی و اراده آدمی نیستند.

۱۸۳ - گزینه ۱ هر یک از موارد تپش قلب، جوش زدن و رشد مو، فعالیت‌هایی هستند که ارادی و آگاهانه نیستند و کنش انسانی محسوب نمی‌شوند.

۱۸۴ - گزینه ۳ - پدیده‌های مطلوب و خواستنی که مورد توجه و پذیرش همگان هستند - ارزش اجتماعی

- خردترین پدیده اجتماعی - کنش اجتماعی

- بدون آن هیچ هنجاری شکل نمی‌گیرد - کنش اجتماعی

- ارزش‌ها و هنجارها بعد از تحقق، این پدیده‌ها را ضروری می‌سازند - جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی

۱۸۵ - گزینه ۳ - کنش درونی - تفکر - استدلال - تخیل

- کنش بیرونی - گریه کردن - خندیدن - راه رفتن - دویدن

۱۸۶ - گزینه ۱ بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: «کسب مقام اول در مسابقات المپیک پیامد ارادی کنش فرد است و این کار به اراده خود فرد وابسته است.

گزینه ۲: «سلامتی و تندرستی ناشی از تمارین مداوم، پیامد غیرارادی کنش فرد است.

گزینه ۳: «شرکت در کلاس‌های تکواندو و تمرین روزانه، کنش فرد است.

گزینه ۴: «تمرین کردن زیر نظر مربی، کنش فرد است.

۱۸۷ - گزینه ۴ انسان در قبال فرهنگی که از طریق تربیت به او منتقل می‌شود، صرفاً موجودی منفعل و پذیرنده نیست بلکه کنشگری فعال و تأثیرگذار است - تنوع آگاهی و معرفت و همچنین تنوع اراده و اختیار انسان از علل پیدایش جهان‌های مختلف است - رفتار سایر موجودات زنده ناآگاهانه ولی جهان اجتماعی را انسان آگاه و خلاق پدید می‌آورد.

۱۸۸ - گزینه ۱ مورد اول و دوم صحیح می‌باشند - مورد سوم : عقاید و ارزش‌ها در لایه‌های عمیق قرار دارند و در لایه‌های سطحی تغییر نمی‌کنند. مورد چهارم: لایه‌های عمیق جهان تأثیرات همه‌جانبه و فراگیر دارند و کمتر در معرض تغییر قرار می‌گیرند.

۱۸۹ - گزینه ۳ هنجار شیوه مطلوب کنش اجتماعی است و اینکه برای دانا شدن باید به مدرسه رفت، این ویژگی را دارد.

۱۹۰ - گزینه ۳ - بخش‌هایی که امکان تغییر بیشتری دارند، نمادها و هنجارها هستند.

- بخش‌هایی که تأثیرات همه‌جانبه و فراگیر دارند، لایه‌های عمیق جهان اجتماعی‌اند.

- عمیق‌ترین لایه‌های جهان اجتماعی هستند، ارزش‌ها و عقایداند.

پاسخنامه تشریحی

- ۱۹۱ - گزینه ۲ دقیق‌ترین تعریف برای ممتنع‌الوجود که هم شامل ممتنع‌الوجود بالذات و هم ممتنع‌الوجود بالغير می‌باشد، همین است که حمل هستی به آن ممکن نیست. توضیح اینکه ممتنع‌الوجود بر دو قسم است: ۱- ممتنع‌الوجود بالذات مانند شریک‌الباری و اجتماع نقیضان ۲- ممتنع‌الوجود بالغير آن است که هنوز علت تامهٔ ایجاد آن بوجود نیامده است. مثلاً نابودی رژیم اسرائیل. بنابراین در دو حالت حمل هستی بر آن‌ها ناممکن است. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه ۱- شامل ممتنع‌الوجود بالذات است اما نه بالغير.
- گزینه ۳- این نیز شامل ممتنع‌الوجود بالذات می‌شود و نه بالغير.
- گزینه ۴- ممتنع‌الوجود بالغير فقط وجود خیالی و فرضی ندارد و می‌تواند در آینده محقق شود.
- ۱۹۲ - گزینه ۳ منطق، ترازویی است که معیاری به دست می‌دهد که اندیشه‌ی درست را از خطاهای آن تفکیک کند.
- ۱۹۳ - گزینه ۳ رابطهٔ ذهن و زبان همان رابطهٔ معنی و کلمه است. رابطهٔ مفهوم و مصداق نیز همان رابطهٔ ذهن و عالم خارج (عالم واقع) است.
- ۱۹۴ - گزینه ۴ در این گزینه مغالطهٔ ابهام در مرجع ضمیر وجود دارد. در واقع معلوم نیست که مرجع ضمیر «من» که همان صاحب پول است، گویندهٔ جمله است یا مخاطب آن.
- ۱۹۵ - گزینه ۱ فقط جملات خبری تصدیق هستند و جملات دیگر از قبیل امر، نهی، سؤال و ... تصدیق نیستند.
- ۱۹۶ - گزینه ۱ در مقدمهٔ اول سعدی مصداقی از انسان‌هاست و در مقدمهٔ دوم انسان یک مفهوم است.
- ۱۹۷ - گزینه ۳ عبارت صورت سؤال یکی از مصداق‌های اصل عقلی سنخیت است که برای درک مصداق آن اصل (موارد مشابه عبارت صورت سؤال) باید از تجربه کمک بگیریم. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: با قبول اصل سنخیت می‌توان برای نظم دقیق جهان پشتوانهٔ «عقلی» قائل شد.
- گزینه «۲»: وقتی با پدیده‌ای مواجه می‌شویم و می‌خواهیم «علت» آن را بیابیم، به سراغ عواملی می‌رویم که تناسب بیشتری با آن پدیده دارد.
- گزینه «۴»: همهٔ انسان‌ها به‌طور طبیعی اصل سنخیت را قبول دارند، اما فلاسفهٔ تجربه‌گرا آن را یک اصل تجربی می‌دانند نه عقلی.
- ۱۹۸ - گزینه ۱ عبارات الف و پ تصدیق هستند و در آن‌ها حکم و قضاوت وجود دارد و چیزی به چیزی نسبت داده یا سلب شده است. سایر عبارات تصور هستند.
- ۱۹۹ - گزینه ۳ الف) دلالت لفظ خودرو بر رانندهٔ آن دلالت التزامی است؛ زیرا راننده بخشی از خودرو نیست. ب) بخشی از خانه نیازمند تعمیرات است؛ بنابراین دلالت تضمینی می‌باشد. پ) لفظ تلویزیون مطابق با معنای اصلی است؛ بنابراین دلالت مطابقی می‌باشد.
- ۲۰۰ - گزینه ۲ در گزینه «۲»، هیچ کلمه‌ای که باعث مغالطهٔ اشتراک لفظ شود، وجود ندارد. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: کلمهٔ دوش دارای دو معنی است: دیشب - شانه
- گزینه «۳»: کلمهٔ گور دارای دو معنی است: گورخر - قبر
- گزینه «۴»: کلمهٔ زهر دارای دو معنی است: گل و شکوفه - سم
- ۲۰۱ - گزینه ۱ ممکن‌الوجود در حالت تساوی بین عدم و وجود به سر می‌برد ولی ممتنع‌الوجود محمول وجود هیچ‌گاه نمی‌تواند عارض موضوع آن گردد مانند شریک‌الباری و اجتماع نقیضین.
- ۲۰۲ - گزینه ۳ وجود (هستی) محمول واحدی است که بر موضوعات گوناگون در قضایای تألیفی حمل می‌شود. مواد ثلاث که از ابداعات حکمای مشائی است عبارتند از واجب، ممکن و ممتنع.
- ۲۰۳ - گزینه ۳ اگر ادراک ما از وجود با ماهیت یکی باشد اثبات وجود هیچ ماهیتی به دلیل نیاز ندارد.
- ۲۰۴ - گزینه ۴ چون در املائی هر دو کلمه اشتباه رخ داده است، پس از مغالطه‌ی نگارشی استفاده کرده‌ایم.
- ۲۰۵ - گزینه ۳ وقتی از واقعیت یک موجود سخن می‌گوییم، یک قضیهٔ دوجزئی داریم که موضوع آن ماهیت و محمول آن وجود است، مانند: ستاره (چیستی) هست (هستی).
- ۲۰۶ - گزینه ۳ مفهوم وجود، جزئی از ماهیت نیست، لذا می‌توان ماهیتی را تصور کرد که وجود بر آن حمل نخواهد شد.
- ۲۰۷ - گزینه ۲ در خارج، هر شیء فقط یک حیثیت واقعی دارد و تفکیک وجود و ماهیت برای شیء فقط در دنیای ذهن مصداق می‌یابد. پس هر شیء در خارج، یکی است و وجود و ماهیت آن جدای از هم نیستند.
- ۲۰۸ - گزینه ۳ مفهوم ضلع با مفهوم دایره هیچ ارتباطی ندارد و در نتیجه ممتنع‌الوجود به حساب می‌آید؛ ولی سایر گزینه‌ها وجود ذهنی دارند.
- ۲۰۹ - گزینه ۳ آنچه که مربوط به چیستی اشیاء مختلف است، به ماهیت آن‌ها برمی‌گردد.
- ۲۱۰ - گزینه ۱ واقعیات موجود واجب‌الوجود بالغير هستند.

پاسخنامه تشریحی

- ۲۱۱ - گزینه ۲ در روش پژوهش علمی با دو مفهوم «متغیر» و «تعریف عملیاتی» مواجه هستیم. در روش علمی و برای انجام یک آزمایش صحیح و همچنین سهولت در اندازه‌گیری‌ها، باید متغیرهای موردنظر به شکل دقیق، شفاف و قابل اندازه‌گیری تعریف شوند. به تعریفی که این ویژگی‌ها را داشته باشد، «تعریف عملیاتی» می‌گویند.
- ۲۱۲ - گزینه ۳ دوست حسین به دلیل اینکه مکانیک است، اطلاعات موجود در حافظه‌اش مرتبط با مکانیکی و ابزار آلات آن است و به همین دلیل توجهش به آن مغازه جلب می‌شود - خود حسین هم چون حافظه‌اش با اطلاعات مکانیکی که دوستش به او داده بود، پر شده است همانند دوستش توجه‌اش به آن مغازه جلب می‌شود.
- ۲۱۳ - گزینه ۴ بین پیش‌بینی و کنترل یک پدیده رابطه مستقیم وجود دارد - یعنی اگر یک پدیده قابل پیش‌بینی باشد، بهتر می‌توان آن را کنترل کرد.
- ۲۱۴ - گزینه ۳ فرضیه یک جمله خردمندانه است و سایر جملات که دارای مفهوم پرسشی، شک و تردید، احساسی، واقعیات علمی و... باشند، فرضیه محسوب نمی‌شود.
- ۲۱۵ - گزینه ۴ روان‌شناسان به این پدیده آماده‌سازی می‌گویند. آماده‌سازی زمانی اتفاق می‌افتد که شناخت محرک معینی، تحت تأثیر ارائه پیشین همان محرک یا محرک شبیه آن قرار می‌گیرد.
- ۲۱۶ - گزینه ۴ توجه شود که در صورت سؤال آمده است که کدام یک از موارد زیر نمی‌تواند دلیل یا علت بی‌خبر بودن شخص A از محرک باشد. فرد A می‌تواند به دلیل حس نکردن محرک بی‌خبر باشد. یا به علت عیب در گیرنده‌های حسی‌اش محرک را حس نکرده باشد، یا این‌که به محرک توجه نکرده است. اما باید بدانیم که ادراک مرحله‌ای است که پس از احساس و توجه به وجود می‌آید. پس عدم توجه یا عدم احساس می‌تواند باعث عدم ادراک شود، اما عدم ادراک نمی‌تواند عدم توجه را به دنبال بیاورد.
- ۲۱۷ - گزینه ۱ رشد سریع شناختی در نوجوانی و جوانی باعث می‌شود که فرد بهتر بتواند درباره مسائل اخلاقی، ارزشی و دینی قضاوت کند و واکنش دقیق‌تری نشان دهد. هرچند رشد درک اخلاقی به شکل‌گیری سایر عناصر شناخت وابسته است، اما در بسیاری از موارد صرف داشتن شناخت، به رفتار اخلاقی منجر نمی‌شود. برای اینکه شناخت به اخلاق منتهی شود، شناخت باید به عقاید و باورها و ارزش‌های فرد تبدیل شود.
- ۲۱۸ - گزینه ۲ یکی از عوامل زیستی موثر بر رشد وراثت است. عوامل وراثتی، ایجادکننده صفاتی هستند که از قبل در فرد نهفته است. برخی از این صفات از دوره تولد در رفتار نوزاد ظاهر می‌شود؛ اما برای برخی دیگر یک آمادگی خاص نهفته لازم است تا ظهور پیدا کنند.
- ۲۱۹ - گزینه ۱ روان‌شناسان به ادراک پدیده‌های بدون احساس، توهم گویند.
- ۲۲۰ - گزینه ۴ نوجوان به علت رشد فزاینده در توانایی‌های شناختی و سایر تغییرات، احساس منحصر به فرد بودن اغراق آمیز دارد که در این موقعیت توصیه می‌شود، ویژگی‌های منحصر به فرد او را بپذیریم تا در زمان مناسب دیدگاه‌های متعادل‌تری به وجود بیاید.